

YOİKK 2016 EYLEM PLANI 18. NOLU “ÇED SÜRECİ” MADDESİNE İLİŞKİN TÜSİAD GÖRÜŞLERİ

SORUN/İHTİYAÇ	ÖNERİ
<p>ÇED sürecinde ilgili kurum ve kuruluşlardan görüş alınmasına ve nihai kararın bunlara istinaden verilmesine rağmen, ÇED sonrası süreçlerde aynı kurum veya kuruluşlara herhangi başka bir sebeple başvuru yapıldığında farklı hatta bazen olumsuz görüşler alınabilmektedir. Kurumların kendi onay veya izin süreçlerinde, yatırımın ÇED aşamasında verdikleri görüşlerle uyumlu hareket etmemeleri, söz konusu yatırımla ilgili halihazırda verdikleri kararlardan bağımsız yeni karar ve değerlendirmelere gidebilmeleri yatırım projelerinin uygulanması aşamasında çelişkiler ve zorluklar yaratmaktadır.</p> <p>Özellikle proje tanıtım çalışmalarında kurum görüşlerinin istenmesi aşamasında, benzer lokasyonlar için farklı kurum görüşleri istenebilmesi, ayrıca izin/lisans süreçlerinde bir kez dönen bir dosyanın ikinci kez farklı bir personel tarafından incelenmesi aşamasında ilk incelemede kabul gören bazı evrakların yeniden değerlendirilmesi çeşitli çelişkiler yaratabilmektedir.</p> <p>Öte yandan Ek-2 listesine tabi projelerde, ÇED süreci uygulama prosedürleri, her ilde büyük farklılıklar göstermektedir. Aynı proses ve kapasitedeki bir projenin ÇED süreci bir şehirde küçük eksikliklerin giderilmesiyle kısa zamanda tamamlanabilirken, bir diğer şehirde farklı ek talepler nedeniyle çok daha uzun sürebilmektedir. Bu durum, projenin konumlandığı mevkii ve çevresel etkilerden bağımsız olarak uygulama farklılıklarından kaynaklanmaktadır.</p>	<p>ÇED süreçlerinde ilgili diğer kamu kurumlarının başvuru dosyasını bu bakış açısı ile değerlendirmeleri ve gerekli eşgüdümü/bütüncül yapıyı sağlayacak iç mekanizmalarını oluşturmalarının son derece önemli olduğu değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, kurumların ÇED sürecindeki görüşlerinin verecekleri diğer izinler için de başlangıç aşaması olarak bağlayıcı hale getirilmesinin uygun bir yol olabileceği değerlendirilmektedir (Örneğin, Orman Genel Müdürlüğü’nün ÇED kapsamındaki olumlu görüşü orman izinleri için bir ilk aşama veya ön-koşul olarak kabul edilebilir).</p> <p>İl müdürlüklerindeki uygulama farklılıklarının giderilebilmesi amacıyla uygulanacak yöntem ve prosedürleri ayrıntılı biçimde tanımlayan bir düzenleme yapılması önerilmektedir.</p>

<p>ÇED Yönetmeliğinde yapılan son değişiklik çerçevesinde ilave düzenleme ihtiyacı vardır.</p>	<p>ÇED Yönetmeliğinde özellikle kapasite artışı ile ilgili maddeler daha net yorumlanmalıdır. Örneğin rüzgar enerjisi santralleri için türbin dikimi olmayan elektrik kapasite artışlarında da “ÇED Gerekli Değildir” veya “ÇED” prosedürü uygulanmaktadır. Türbin dikimi olmayan elektrik kapasite artışında herhangi bir insani faaliyet veya türbin tipinde değişiklik olmadığı için bu gibi durumlarda farklı bir yöntem uygulanmalıdır. Ayrıca, kapasite artışı veya genişletilmesi planlanan projelere ilişkin usul ve esasların Tebliğ ile belirlenmesi öngörülmüş olmasına karşın bu tebliğ henüz çıkmamış olduğundan konu ile ilgili düzenleme gerekliliği mevcuttur.</p>
<p>ÇED İnceleme Değerlendirme Komisyonu’nda yer alan 20-25 kuruluştan birkaç defa görüş istenmekte, ayrıca Komisyon toplantılarında yaklaşık %90 a yakın katılım beklenmektedir. Bu katılım sağlanmaz ise toplantı başka bir tarihe ertelenmektedir. Kurumlar zaten görüşlerini bildirdikleri için Ankara’da yapılan bu toplantıya katılmayı tercih etmeyebilmektedirler. Bu durum sürecin uzamasına yol açmakta, yatırımcıyı olumsuz etkilemektedir.</p>	<p>Bürokrasinin azaltılması ve görüş alışveriş sürecinin sadeleştirilmesine yönelik tedbirlere ihtiyaç vardır.</p>
<p>Bakanlık ÇED sürecinde kurum görüşleri için belli bir süre vermektedir. Ancak bu süre geçmesine rağmen kurumların görüşü beklenmektedir.</p>	<p>Resmi Yazışmalarda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 30. Maddesi de dikkate alınarak talep edilen görüşün verilen süre içerisinde iletilemeyeceği durumlarda ek süre (on beş günü geçmemek kaydıyla) talebinin , bu talebinin yazılı olarak iletilmesi, bu talebin yapılmadığı ve herhangi bir görüş iletilmediği durumlarda ise değerlendirmenin olumlu kabul edilmesi önerilmektedir.</p>
<p>“ÇED gerekli değildir” veya “kapsam dışı” ifadeleri özellikle dava süreçlerinde projelere yönelik olumsuz bir algıya neden olabilmektedir. Bahse konu kararların alınabilmesi için projenin bütün özellikleri incelenmekte, ilgili kurumlardan görüş alınmakta ve “proje tanıtım dosyası” hazırlanmaktadır.</p>	<p>“ÇED Gerekli Değildir” veya “Kapsam Dışı” yerine farklı bir isimlendirme yapılması, örneğin A tipi veya B tipi ÇED gibi bir sınıflandırmanın yapılması önerilmektedir.</p>
<p>Rüzgar enerjisi santrallerine yönelik ÇED sürecinde projenin kuş göç yolları üzerinde olup olmadığı da değerlendirmeye alınmakta, bu</p>	<p>Rüzgar enerjisi santrallerine yönelik ÇED sürecinde Doğa Koruma ve</p>

<p>çerçeve de bir izleme yapılması talep edilmektedir. Ancak kuş göç yolları bilinmekte olup ÇED kapsamındaki değerlendirmeler bu çerçeve de yapılabilmektedir. Bununla birlikte imar planı aşamasında 2 yıl boyunca izleme yaptırılacağı ve izleme sonucunda ortaya çıkacak sonuçlara göre her türlü önlemin alındığına dair taahhüt verilmektedir. Bu nedenle ÇED süreci sırasında ayrıca bir izleme yapılması sürecin uzamasına neden olmaktadır.</p>	<p>Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından talep edilen kuş göç yollarına ilişkin izleme zorunluluğunun kaldırılmasına yönelik düzenleme yapılması önerilmektedir.</p>
<p>ÇED Süreçlerine ilişkin olarak sonradan yapılan düzenlemelerle tanınan çeşitli istisnalar mevzuatın uygulanmasına ve yatırım ortamının öngörülebilirliğine ilişkin sorunlara neden olmaktadır.</p>	<p>Mevzuat kapsamında istisnalardan kaçınılması önerilmektedir.</p>
<p>Komisyon üyesi kurumlardan bazılarında ÇED süreçleri sırasında yapılan değerlendirmeler bazı iyileştirme ve değişiklikler neticesinde olumlu değerlendirilebilecek projelerin engellenmesine yol açabilmektedir. Örneğin; 30 türbinli bir RES projesinin 3 türbini sit alanında kalmakta olduğu durumda, yalnızca bu alana ilişkin bir tasarrufta bulunularak projenin devam ettirilmesi mümkünken projenin tamamına olumsuz görüş verilebilmektedir.</p>	<p>Söz konusu kurumlarda ÇED sürecine yönelik kapasite gelişiminin sağlanması amacıyla, ÇED özelinde çalışan bir birim oluşturulması ve bu kapsamda çalışacak ilgili personele eğitimler verilmesi yönünde düzenleme yapılması önerilmektedir.</p>
<p>Özellikle Ek-1 kapsamındaki projelerde bakan imzasının gerekiyor oluşu işlemlerde uzun süreli gecikmelere neden olmaktadır.</p>	<p>Bu zorunluluğun kaldırılması veya Bakanın adına imza atılabilmesini sağlayacak bir prosedürün geliştirilmesi önerilmektedir.</p>